

De grote uitdagingen van de internationale economie

Hilda Elena Puerta Rodríguez

Dit essay analyseert de belangrijkste veranderingen en dilemma's die tijdens de laatste jaren in de internationale economie hebben plaatsgevonden. De complexiteit van de situatie en de belangen die erbij betrokken zijn maken het moeilijk om goede beslissingen te nemen om de internationale toestand te verbeteren. Dat heeft vandaag tot een gevaarlijke situatie geleid waardoor de mensheid nu bedreigd is.

De belangrijkste kenmerken die vandaag de wereldeconomie bedreigen zijn de enorme veranderingen die de laatste jaren hebben plaatsgevonden en die direct te maken hebben met de wetenschappelijke en technische revolutie waaraan we ons moeten aanpassen, maar niet in een passieve maar in een actieve wijze en waarbij de risico's ervan moeten worden in overweging genomen.

In dit complex panorama is de toestand van de arme landen en volkeren bijzonder kritiek, ja, zelfs extreem kritiek te noemen, wat dan weer met een ernstige sociale onrechtvaardigheid en een toenemende ongelijkheid gepaard gaat.

Gezien deze realiteit en met een sterke betrokkenheid bij de overleving van de huidige en toekomstige generaties moeten we belangrijke veranderingen doorvoeren die een aangepast antwoord geven op deze zo belangrijke vereisten om de goedbedoelende mensen en instellingen bewust te maken om effectieve en realistische acties te ondernemen voor het instandhouden van de mensheid in menswaardige voorwaarden.

De internationale economie heeft te maken met de meest kritieke momenten in haar geschiedenis, zeker als men met de uitzonderlijke kwetsbaarheid en de grote onzekerheid in deze fase van de globalisering

De meeste opkomende landen hebben kunnen groeien en zich verder ontwikkelen door zich te onderwerpen aan de vereisten en de behoeften van het grootkapitaal en van de mondiale machtscentra.

rekening houdt waarvan de duidelijk neoliberale kenmerken vandaag alle landen min of meer aantasten.

De globalisering, waarvan de oorsprong vooral in de *financiële wereld* moet worden gezocht, strekt zich praktisch gezien uit over alle sferen van een economische, politieke, sociale en theoretisch-conceptuele wereld die eveneens de zich globaliserende criteria en de grondslagen van de economische politiek mede helpen bepalen en die via het toepassen van een neoliberale economische politiek, met al haar schadelijke consequenties en implicaties van dien, ook in algemene overeenstemming met de belangen van het grootkapitaal worden gebracht.

Het neoliberalisme kent aan de rol van de markt de mogelijkheid toe om op de beste wijze de middelen van een economie toe te wijzen die, terwijl het gewicht van de rol van de staat tot het onvoorstelbare minimum wordt herleid, met de *deregulering* en de afbouw van de controle tot de meest betekenisvolle kenmerken van de huidige wereld mogen worden beschouwd.

Daarom is het gemakkelijk te begrijpen dat de ongebreidelde speculatie en de ontwikkeling van steeds meer complexe financiële instrumenten zich hebben veraalgemeend en dat de financiële sector de belangrijkste krachtlijn van de globalisering is geworden, waarbij dagelijks over de hele wereld en in reële tijd duizenden miljoenen dollars in deze sector omgaan. Om slechts één getal te noemen: op de laatste dag van

2012 bedroeg de handel van financiële derivaten in deviezen de astronomische som van 67.844.186 miljoen dollar, wat het niveau van sofisticatie aanduidt welke de financiële markten en hun operaties hebben bereikt (BIS 2012).

Dankzij de complexe groei van de financiële wereld die daarin door de neoliberale deregulering wordt gesteund, en de onbeperkte groei van de speculatie heeft de wereld telkenmale het opblazen van een instabiele financiële zeepbel meegemaakt die dan telkens weer op het punt stond om uit elkaar te spatten, iets wat tijdens de onroerendgoedecrisis die in 2007 vanuit de Verenigde Staten is vertrokken, duidelijk het geval was. Dat weerspiegelt zich ook in de bovenmatige omvang van de financiële activiteit in verhouding tot de werkelijke economie. Wat dan weer één van de meest ernstige gevaren is die vandaag boven het hoofd van de mensheid hangt.

De explosieve groei van deze financiële sector laat zich onder andere verklaren door de aanmoedigingen die uitgaan van de geweldige wereldwijde wetenschappelijke uitvindingen die bovenal met het verschijnen van de microchip te maken hebben, waardoor via de ontwikkeling van het internet in zijn diverse verschijningsvormen het elektronisch overmaken van fondsen in reële tijd over de hele wereld mogelijk werd.

Deze vooruitgang heeft op haar beurt het grote dynamisme van transnationale ondernemingen mogelijk gemaakt die zeer efficiënte instanties zijn geworden doordat ze zich gemakkelijk aan de omstandigheden aanpassen, en dominant in de internationale economie konden worden doordat zij erin zijn geslaagd om zowel het arbeidsproces als de mondiale productielijnen bijzonder

succesvol te managen, hetgeen één van de belangrijkste vormen van economische internationalisering is gebleken.

Aldus leggen de enorme transnationale conglomeraten hun procedureregels aan de wereld op, slagen ze erin om elk van hun verschillende schakels in de keten maximaal te benutten, ja het gaat hier zelfs om hoe men zich, al naargelang het geval, toegang tot de energiebronnen en goedkope grondstoffen ofwel goedkope en gekwalificeerde arbeidskrachten kan verschaffen. Hun enige doel dienaangaande is om hun winsten op mondiaal vlak op een dusdanig niveau te maximaliseren dat ze in vele gevallen niveaus bereiken die hoger zijn dan het Bruto Binnenland Product (BBP) van grote landen, wat hen dan weer door hun gestegen macht toelaat om zonder met de regels van de internationale economie rekening te houden aan de slag te gaan, zoals dat het geval is met de handel binnen de bedrijven zelf die – volgens een voorzichtige schatting – vandaag al meer dan

eenderde van de wereldhandel uitmaakt (Hidalgo 2011).

Het is daardoor dat de zwakkere landen die van een bijzondere structurele misvorming van hun economieën en een enorme afhankelijkheid van het buitenland te lijden hebben, het bijzonder moeilijk krijgen om zich op adequate manier binnen de onderdrukkende gedragsregels van de huidige internationale economie in te schakelen, waardoor de kloof die hen van de meer ontwikkelde landen scheidt zich nog telkens ten aanzien van de meer ontwikkelde landen zal versterken.

Er bestaat geen twijfel over dat de globalisering een buitengewone groei van de mondiale concurrentiedwang met zich mee heeft gebracht en wel op een dergelijke manier dat al vele jaren de competitiviteit van goederen en diensten in de wereld niet alleen te maken heeft met kwaliteit en prijzen, maar ook met meerdere vereisten waaraan men moet voldoen om in

overeenstemming te blijven met de steeds maar gestelde veeleisende normen rond het sterker toegenomen gebruik van moderne technologieën, met de strengere eisen ten aanzien van verpakking en botteling, met peperdure reclames, evenals met de opgelegde adequate milieu- en arbeidsvoorschriften.

Ten aanzien van deze realiteit om de zo zeer vurig begeerde internationale inschakeling te kunnen bereiken, wordt aan alle bedrijfsleiders en economische beslissers in het algemeen aangeraden om, onafhankelijk van zijn eigen ontwikkelingsniveau, de “competitiviteit” te handhaven, alsof het met deze “magische formule” heel gemakkelijk is om dat onder uitzonderlijk moeilijke omstandigheden geërfd van vele eeuwen van ongebreidelde uitbuiting en afhankelijkheid te kunnen bereiken. Dat verklaart tevens waarom zoveel bedrijven van de wereldmarkt zijn verdwenen of telkens weer het gevaar lopen om op hun beurt weer uitgestoten te worden, met alle

Tabel 1: Wereldgoederenhandel. De belangrijkste uit- en invoerende landen (2011).

Export			Import		
Land	Rangorde	Aandeel in het totaal (%)	Land	Rangorde	Aandeel in het totaal (%)
China	1	10,4	Verenigde Staten	1	12,3
Verenigde Staten	2	8,1	China	2	9,5
Duitsland	3	8,1	Duitsland	3	6,8
Japan	4	4,5	Japan	4	4,6
Nederland	5	3,6	Frankrijk	5	3,9
Frankrijk	6	3,3	Verenigd Koninkrijk	6	3,5
Zuid-Korea	7	3,0	Nederland	7	3,2
Italië	8	2,9	Italië	8	3,0
Russische Federatie	9	2,9	Zuid-Korea	9	2,9
België	10	2,6	Hong Kong, China	10	2,8 (1)

Bron: Door de auteur verkregen na bewerking van gegevens van de WTO; *Informe del Comercio Mundial 2012*; *Comercia y Politicas Públicas: Análisis de las medidas no arancelarias en el siglo XXI*, OMC, 2012, blz. 32.

(1) De definitieve import van Hong Kong vertegenwoordigt enkel 0,7 procent van het totaal.

hiermede gepaard gaande kosten van verschillende omvang.

De belangrijkste actoren van de huidige internationale economie. Nieuwe patronen?

Een belangrijk kenmerk van de huidige toestand in de wereld is de bijzondere verhouding die men tussen de gedeelde hegemonie op het economisch vlak tussen de drie grote machtscentra in de wereld kan vaststellen en de telkens weer op het politiek-militaire vlak opgemerkte absolute hegemonie van de Verenigde Staten die, gezien het unipolaire karakter van de huidige wereld, zelfs nog gevaarlijker is geworden sinds de ineenstorting van het socialisme in Oost-Europa.

Dat drukt zich dan weer van de ene kant uit in een andere, belangrijke dialectische contradictie doordat de internationale economische betrekkingen door de ontwikkelde landen wel duidelijk worden beheerst en bepaald, inclusief de acties en de beslissingen genomen in de belangrijkste internationale organisaties, in het bijzonder dan in het Internationaal Monetair Fonds (IMF), in de Wereldbank (WB) en in de Internationale Handelsorganisatie (WTO), maar die intussen door de opkomende landen in het bijzonder worden afgewezen nu die de laatste jaren de rol van locomotief van de economische groei in de wereld zijn gaan spelen.

Aldus blijkt het schema van wereldheerschappij bijzonder ingewikkeld te zijn geworden, daar van de andere kant de meer ontwikkelde landen geconfronteerd worden met ernstige en verschillende structurele problemen, die door de effecten van het uiteenspatten van de vastgoedzeepbel in 2008 in de Verenigde Staten worden verscherpt en die met de indrukwekkende begrotingstekorten buitenlandse schulden zijn verbonden in een tijd dat, in meerdere of mindere mate, de commerciële en bovenal de financiële machten in de wereld doorgingen met zich te concentreren.

Van de andere kant danken de opkomende landen, aangevoerd door de groep van de BRIC (Brazilië, China, India en Rusland) en in samenspraak met andere landen, zoals Zuid-Afrika en Mexico, precies hieraan hun groeiende rol als relevante actoren

in de internationale economie, hoewel ze met diverse beperkingen te maken hebben waardoor ze dan weer als ontwikkelingslanden worden gecatalogiseerd.

Zoals men uit *Tabel 1* kan opmaken zijn het de meer ontwikkelde landen die de belangrijkste deelnemers in talloze activiteiten van de *internationale goederenhandel* zijn, maar ze worden op de voet gevolgd door sommige opkomende landen, zoals China, die zich insgelijks op dat pad hebben begeven. Het is dus zó dat achter de groep van de tien belangrijkste handelsdrijvende landen, de ontwikkelingslanden hier goed zijn voor 33,1 procent van de uitvoer en voor 37,3 procent van de invoer van goederen, terwijl de opkomende landen 16,3 procent van de verkopen en 15,2 procent van de aankopen van goederen voor hun rekening nemen.

Het is duidelijk dat men dergelijke cijfers behoedzaam moet interpreteren, te meer daar er ook vragen rijzen over de enorme handelsvolumes die door de buitenlandse bedrijven die in landen als China en Zuid-Korea zijn gevestigd, voor hun rekening worden genomen, terwijl in het specifieke geval van Hong Kong een belangrijk deel van de ingevoerde goederen weer opnieuw naar andere landen in de regio wordt uitgevoerd, speciaal dan naar continentaal China.

Met betrekking tot de diensten weerspiegelen de cijfers dienaangaande een nog groter overwicht van de traditionele machtscentra, waarbij de tien belangrijkste handelsdrijvende naties op wereldvlak tekenen voor 40,4 procent van de uitvoer en 38,7 procent van de invoer van diensten, terwijl dat voor de opkomende landen respectievelijk slechts 11 procent en 12,4 procent bedraagt (OMC 2012).

Ook valt het overwicht van de ontwikkelde landen in de *mondiale financiële stromen* op. Indien men het buitenlandse investeringsverkeer analyseert, dan ziet men hoe bepaalde opkomende landen ook een belangrijke bestemming voor investeringen zijn, hoewel deze laatste op kenmerkende manier op de meer ontwikkelde landen gericht blijven, hetgeen men aan de hand van *Tabel 2* aan de binnenkomende en uitgaande investeringsstromen kan merken.

Desalniettemin en ondanks de verschillende situaties die zich kunnen voordoen, hebben de meer ontwikkelde landen in het algemeen heel wat aan de ontvangers van investeringen in de ontwikkelingslanden moeten toegeven. Dat kan niet alleen worden verklaard door de gevolgen van de crisis die zich vooral in deze markten hebben voorgedaan, maar ook aan de belangen van het internationale grootkapitaal om via een hoger valorisatieniveau van het kapitaal in deze opkomende markten met

Tabel 2: De bestemming van de buitenlandse investeringsstromen, 2006-11 (in miljoenen dollars).

<u>Binnenkomende investeringsstromen, 2006-11</u> (in % van het totaal)			<u>Buitengaande investeringsstromen</u> (in % van het totaal)		
Land/regio	2006	2011	Land/regio	2006	2011
De ontwikkelde landen	67,0	49,0	De ontwikkelde landen	81,4	73,0
<i>Hiervan: de Verenigde Staten</i>	16,2	14,8	<i>Hiervan: de Verenigde Staten</i>	15,8	23,4
Europese Unie	39,9	27,5	Europese Unie	48,8	33,1
Japan	(-)	(-)	Japan	3,5	6,7
Ontwikkelingslanden	29,1	44,8	Ontwikkelingslanden	16,9	22,6
<i>Hiervan: 1) Oost-Azië</i>	9,0	14,3	<i>Hiervan: 1) Oost-Azië</i>	6,0	10,6
China	4,9	8,1	China	1,4	3,8
<i>Hiervan: 2) India</i>	1,3	2,0	<i>Hiervan: 2) India</i>	1,0	0,8
<i>Hiervan: 3) Russische Federatie</i>	2,0	3,4	<i>Hiervan: 3) Russische Federatie</i>	1,6	3,9
<i>Hiervan: 4) Latijns Amerika en de Cariben</i>	6,7	14,2	<i>Hiervan: 4) Latijns Amerika en de Cariben</i>	5,6	5,8
Brazilië	1,2	4,3	Brazilië	1,9	(-)
Mexico	1,3	1,2	Mexico	0,4	0,5
<i>Hiervan: 5) Zuid-Afrika</i>	(-)	0,3	<i>Hiervan: 5) Zuid-Afrika</i>	0,4	(-)
<i>Hiervan: 6) De relatief armere ontwikkelingslanden</i>	0,8	0,9	<i>Hiervan: 6) De relatief armere ontwikkelingslanden</i>	0,04	0,1
Groep BRIMCS	10,7	19,3	Groep BRIMCS (*)	6,7	9,0

Bron: Door de auteur verkregen na bewerking van gegevens van de UNCTAD: *Towards a New Generation of Investment Policies, World Investment Report*, 2012, blz. 170-6.

(-) Verwijst naar de desinvesteringen of de terugkeer van kapitaal.

(*) Brazilië, Rusland, India, Mexico, China en Zuid-Afrika worden als de vertegenwoordigers van de groep van opkomende landen beschouwd.

hun lagere loonkosten hier tot een snellere economische groei te komen.

In het geval van China heeft het land zich als ontvanger van buitenlands kapitaal op een speciale manier opmerkelijk ontwikkeld sinds de economische opening voor het buitenland door middel van het ontwikkelen van speciale zones, door oproepen tot overzeese Chinezen, door de goedkope arbeidskrachten en meer in het algemeen door de enorme economische mogelijkheden van het land.

Bij het analyseren van de mondiale investeringsstromen stelt zich hier, vooral dan vanuit economische oogpunt gezien, zeer duidelijk de vraag aangaande de complexiteit van de huidige correlatie van krachten in de wereld; natuurlijk zijn er belangrijke elementen beschikbaar om uit te leggen hoe bijvoorbeeld enkel de landen van de BRIMCS erin zijn geslaagd om bijna een vijfde van de buitenlandse investeringsmiddelen naar zich toe te trekken. Dit staat in betrekking met de aantrekkelijkheid die uitgaat van de mogelijke

kostenbesparingen, het bestaan van onbetreden markten en de minder veeleisende voorschriften. Ook bestaan er in deze en andere gevallen verschillende vragen betreffende de onbetwiste belangrijkheid van de traditionele machtscentra die bijna de helft voor de bewuste investeringsstromen tekenen.

Dat kan onder andere worden verklaard door te verwijzen naar elementen zoals bijvoorbeeld de rijpheid en het

ontwikkelingsniveau van hun markten, de graad van kwalificatie van de gemiddelde arbeidskracht, het bestaan van belangrijke en historische financiële centra, waarvoor deze economieën, ondanks de problemen waarmee ze te maken hebben, op wereldvlak bekendstaan.

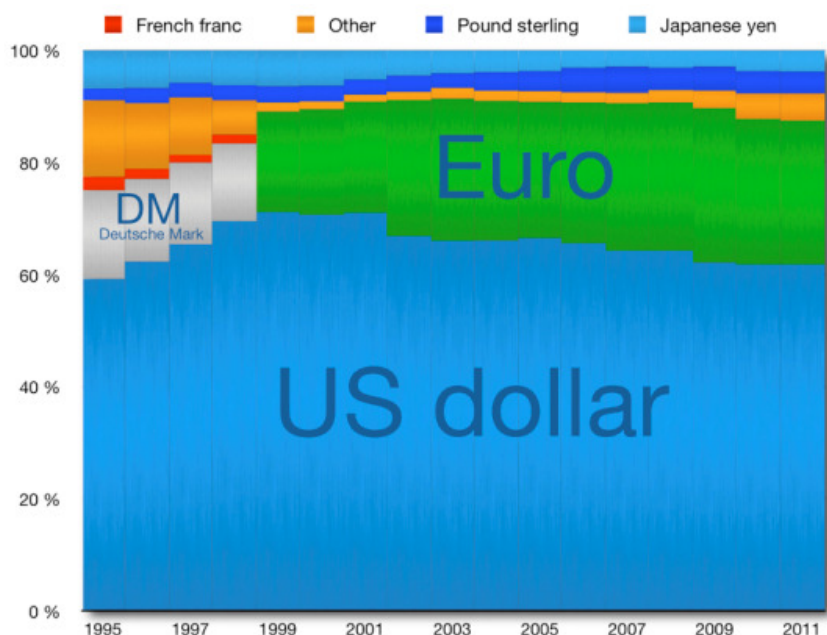
Misschien manifesteren zich deze realiteiten op een meer bijzondere manier op het monetaire vlak, mochten de algemeen erkende munten, de deviezen, alleen door de ontwikkelde landen worden uitgegeven die door de markten universeel worden erkend.

Tegelijk merkt men bij het analyseren van het gebruik van de vrij convertibele munten op wereldvlak, dat er op economisch vlak klaarblijkelijk een verdeelde hegemonie bestaat die zich manifesteert in de kloof die tussen het systeem van Koning Dollar en een “multi-deviezen” systeem gaapt, en die de laatste tijd onder andere een “bipolair” karakter heeft gekregen als gevolg van de opkomst van de euro naast de dollar.

Deze twee munten die in laatste instantie de internationale economische actoren van de economieën die ze vertegenwoordigen, uitdrukken, en dit dan onafhankelijk van de min of meer ernstige problemen waarmee zij tegenwoordig worden geconfronteerd en die een conjunctureel karakter hebben. Allicht kan dit dan ook verklaren hoe “gevoelig” de afwezigheid van één wereldmunt is die alle vereiste attributen bezit om stabiliteit, evenwicht en economische groei te bevorderen die in de wereld van vandaag iedere dag steeds meer als noodzakelijk worden ervaren.

Men kan bij het analyseren van de samenstelling van de mondiale reservemunten in *Grafiek 1* constateren wanneer ze in waarde stijgen, waarbij het overwicht van beide munten opvalt omdat die praktisch 90 procent van de mondiale monetaire reserves uitmaken. Dat verklaart tevens waarom men allerlei acties heeft ondernomen om in het recente verleden in elk geval de instorting van de euro te vermijden en dat toen praktisch alle “reddende” Europese en internationale instellingen zijn opgetreden ten aanzien van de probleemlanden, die dan weer op hun beurt vanuit sociaal oogpunt gezien hiervoor een zeer hoge prijs hebben moeten betalen.

Grafiek 1: De belangrijkste reservemunten in de wereld.

Bron: *El Orden Mundial en el Siglo XXI. Intentando Comprender como Funciona el Mundo*. www.elordenmundial.wordpress.com, 26 Maart 2013.

In het algemeen vertoont de huidige internationale monetaire situatie belangrijke bijzonderheden omdat de typen van verandering meer dan ooit door de bewegingen van het kapitaal worden bepaald en waarin deze laatste voor gevaarlijke speculatieve golven zorgen en waarmee ze tegelijkertijd de bijzonder kritieke toestand waarin de reële economie verkeert, weerspiegelen, zoals bijvoorbeeld de tweeling van de begrotingstekorten en de trage economische groei in de Verenigde Staten, of de ernstige problemen die door het bankroet van de periferie in de Eurozone wordt veroorzaakt en de interpretatie die de markten hieraan op elk ogenblik kunnen toekennen.

Het is een vaststaand gegeven dat het de moeite waard is om te overwegen om de deviezen van de opkomende landen sterker en minder kwetsbaar te maken met betrekking tot de onzekerheid die nog altijd zweeft rond de mogelijkheid om sommige van de belangrijkste munten van de opkomende landen “convertibel” te maken. Hoewel deze landen met zeer ernstige en moeilijke problemen worstelen, toch zijn zij vandaag de locomotieven van de mondiale groei.

Deze veranderingstendensen die vandaag deel uitmaken van een steeds maar sneller groeiende globaliseringstendens, laten

een bijzonder mondiaal krachtenspel zien waarin de meer ontwikkelde landen gewoon doorgaan met domineren, ook al delen zij nu met de belangrijkste opkomende landen hun *hegemonie*, wat dan telkens weer leidt tot het bevestigen van het bestaan van een soort van “regulerende wereldregering” *sui generis* die met veel contradicties en op de een of andere wijze de belangrijkste sferen van de internationale economie verdeelt.

Wat in deze zin opvalt is de creatie van de G20 (die acht ontwikkelde en elf opkomende landen plus de EU omvat) die vandaag, in elk geval op het financiële vlak bij het managen van de crises de meest relevante internationale instelling van de wereld is geworden.

Hieruit blijkt een sterke participatie van de opkomende landen in de mondiale besluitvorming en dat geeft aan dat deze laatste ook voor de wereld van de onderontwikkeling representatief is geworden. De realiteit is echter heel anders voor wat betreft de feitelijke denkbeelden die aan de grondslag liggen van de acties die onder het “bereik” van de rijkere landen vallen in een tijd waarin velen alsmáar weer in de huidige complexe wereld worden aangespoord tot het opnemen van

“medeverantwoordelijkheid” voor de genomen beslissingen en voor de resultaten ervan.

Van de andere kant mag men het gevaar niet veronachtzamen die voor de internationale economie dreigt als men afhankelijk wordt van de prestaties van de opkomende landen, omdat die in de meeste gevallen ook lijden onder ernstige onevenwichten, iets wat men de laatste tijd merkt aan de vertraging van hun economische groei. Dat is bijvoorbeeld het geval met China dat na eerst gedurende een decennium met een jaarlijks gemiddelde van 10 procent te zijn gegroeid er nu slechts kan op hopen om op het einde van 2013 nog met 7,5 procent te zijn gegroeid (Diez 2013). Dat is vanzelfsprekend nog een hoog groeicijfer, maar dat is niet in overeenstemming met de behoeften van de wereld en met China's rol als mondiale werkplaats en als belangrijkste ontvanger van kapitaal, hetgeen dan weer voor de hele wereld in het algemeen ernstige en schadelijke gevolgen kan hebben.

Verdwijnen van de rivaliteiten tussen de rijke landen?

Naar het zich laat aanzien is de wereld zo ingewikkeld en gevaarlijk geworden dat dit tot het geleidelijk verdwijnen van de klassieke interimperialistische contradicties heeft geleid, waardoor het ontstaan van een gunstiger klimaat voor meer ontspanning werd bevorderd en die ons de oorzaken van de vele oorlogen en de strijd om de macht en de hegemonie, die zo karakteristiek voor de geschiedenis van de mensheid zijn, hebben doen vergeten.

Deze bewering is enigszins juist, doch slechts op die voorwaarde dat deze contradicties zich nu op een andere manier manifesteren en dat telkens weer al naargelang de omstandigheden die zich voordoen. Aldus evolueert men naar samenwerkings- en coördinatieverbanden in tijden van crisis of, al naargelang de urgentie, tracht men om, hetgeen men de “mondiale problemen” (ecologie, drugs of terrorisme) noemt, de ernstigere tegenstellingen en onfatsoenlijke gedragingen, vooral dan bij commerciële geschillen of de strijd voor de markten en invloedssferen, gezamenlijk aan te pakken.

Deze realiteit maakt, zowel ten aanzien van de economische als de politieke, militaire en sociale aspecten, de wereld bijkomend ingewikkeld, te meer daar geen duidelijke schema's voor de mondiale spelregels voor de dominantie en de organisatie voorhanden zijn. De eigen strijd voor de hegemonie is telkens zeer nadrukkelijk aanwezig, maar dan wel op een erg bedrieglijke wijze, en dat leidt tot het nemen van beslissingen die enkel met die bedoeling worden genomen en die in vele gevallen aan elke eenvoudige logica ontsnappen, omdat ze enkel met de uitdrukking van individuele belangen in een wereld verband houden die zich steeds meer globaliseert.

Met andere woorden, de “wereldregering” die op die manier vorm en inhoud krijgt, drukt op duidelijke wijze de complete internationale correlatie van de huidige krachten in de wereld uit met aan de ene kant de belangen van de wereldmachten die onder de een of andere vorm hun relatieve hegemonie op economisch vlak aan het verliezen zijn wegens telkens weer opduikende ernstige problemen zoals die met de begrotingstekorten en de verslechterende betalingsbalans van de Verenigde Staten, de crisis in de Europese periferie die in het algemeen een bedreiging voor de zone in zijn geheel vormt, de mogelijkheid van een terugkeer van de crisis, de toename van de werkloosheid en bovenal de vertraging van de economische groei.

Aan de andere kant zijn er de opkomende landen met hun andere problemen, maar deze opkomende landen zijn geenszins “voorbereid” om de traditionele machtscentra “hegemonisch” te “vervangen”. Daarbij zijn ze nog eens in een ingewikkelde relatie met de Verenigde Staten verwikkeld. Die

laatste kunnen rekenen op de bijkomende voordelen die verbonden met hun onbetwistbare politieke en militaire suprematie zijn en die ze tevens op een permanente manier aan de internationale gemeenschap hebben opgelegd.

Tegelijkertijd drukt zich de wedijver tussen de rijke landen met betrekking tot de belangrijkste opkomende landen op een bijzondere wijze uit omdat deze laatste relatief veilige oorden voor hun buitenlandse handel en hun investeringen zijn en grote mogelijkheden bieden voor het valoriseren van het grootkapitaal. Daarin kan men het bestaan van contradicties, ongerijmdheden en onsamenhangendheden tussen de machtscentra opmerken die in nauwe samenhang met de strijd voor invloedssferen en bijgevolg voor markten voor goederen, diensten en kapitalen staan.

Het geval van China verdient een afzonderlijke vermelding daar het hier ook om de belangrijkste crediteur van de Verenigde Staten betreft die meerdere miljarden dollars van de Noord-Amerikaanse staats-schuld bezit en waardoor ongetwijfeld een bijzondere relatie tussen beide landen werd gelegd (www.actualidad.com 2012); intussen is China er ook in geslaagd om voor een bedrag van meer dan 3.254.674,2 miljoen dollar (Banco Mundial 2012) de grootste monetaire reserves in de wereld te verzamelen. Men mag derhalve zeggen dat de Verenigde Staten in zekere zin in handen van China “zijn geraakt” en China mogelijks de rol toebedeeld heeft gekregen om de Verenigde Staten te helpen om uit de crisis te geraken, zoals dat al herhaalde malen het geval is geweest in enkele landen van de Eurozone.

Tabel 3: Netto ontwikkelingshulp van de landen lid van de DAC, 2010-11

	2011 AOD Miljoen US\$	AOD/BNP %	2010 AOD Miljoen US\$	AOD/BNP %	% Verandering 2010-2011 (werkelijke)
Australië	4 983	0.34	3 826	0.32	9.8
België	2 807	0.54	3 004	0.64	-13.1
Canada	5 457	0.32	5 209	0.34	-2.4
Denemarken	2 931	0.85	2 871	0.91	-4.0
Duitsland	14 093	0.39	12 985	0.39	2.6
Finland	1 406	0.53	1 333	0.55	-4.5
Frankrijk	12 997	0.46	12 915	0.50	-5.6
Griekenland	425	0.15	508	0.17	-22.1
Ierland	914	0.51	895	0.52	-2.1
Italië	4 326	0.20	2 996	0.15	35.7
Japan	10 831	0.18	11 021	0.20	-8.9
Korea	1 328	0.12	1 174	0.12	6.4
Luxemburg	409	0.97	403	1.05	-6.4
Nederland	6 344	0.75	6 357	0.81	-6.1
Nieuw-Zeeland	424	0.28	342	0.26	9.4
Noorwegen	4 934	1.00	4 580	1.10	-8.4
Oostenrijk	1 111	0.27	1 208	0.32	-14.0
Portugal	708	0.31	649	0.29	2.7
Spanje	4 173	0.29	5 949	0.43	-34.1
Verenigd Koninkrijk	13 832	0.56	13 053	0.57	-0.1
Verenigde Staten	30 924	0.20	30 353	0.21	-0.3
Zweden	5 603	1.02	4 533	0.97	10.4
Zwitserland	3 076	0.45	2 300	0.40	12.9
TOTAAL CAD	134 038	0.31	128 466	0.32	-2.3

Bron: www.oecd.org/dac/stats. 'DAC Members - Net Official Development Assistance in 2011', 2012 Yearbook.

Opmerking: Het Committee of Assistance for Development (CAD) omvat de giften van de OECD.

Op die manier heeft China zich tot een fundamentele schakel in de huidige zogenaamde wereldorde gevormd voor wat betreft het beroep dat men op het land doet en tevens voor de groeiende commerciële en financiële betekenis die het in de wereld gekregen heeft met betrekking tot het kunnen “ontsnappen” aan de trage groei en aan andere ernstige problemen die men kan tegenkomen. Daar ligt het risico van een mondiale economie besloten als de economische groei van de Aziatische gigant vertraagt of om het even welk ander probleem dat zich kan aandienen.

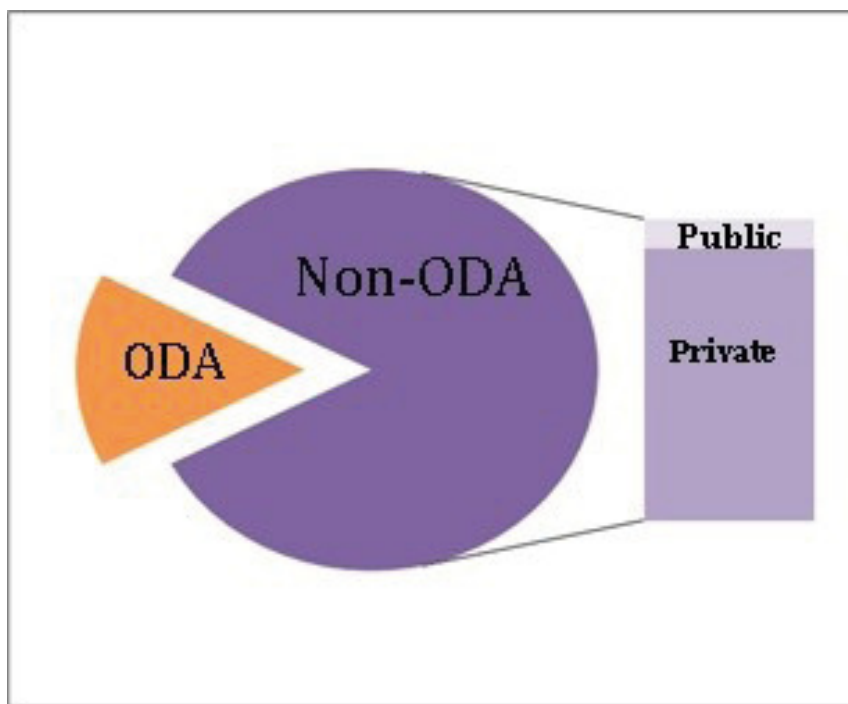
De overige opkomende landen vormen eveneens een onderdeel van de “nieuwe alternatieven” die de mondiale machtscentra en hun bedrijven tot hun beschikking staan om hogere winsten te garanderen door er markten voor hun producten en kapitalen te openen, waardoor over het algemeen genomen weer belangrijke economische stromen op gang kunnen komen, omdat daar lagere milieueisen worden gesteld en slechtere arbeidsvoorwaarden de regel zijn en omdat er tevens primaire grondstoffen en energiebronnen voorhanden zijn, waarbij men dan goedkopere arbeidskrachten kan aantrekken en betere exploitatievoorwaarden bedingen.

Men kan daarna gerust stellen dat de meeste opkomende landen hebben kunnen groeien en zich verder ontwikkelen door zich te onderwerpen aan de vereisten en de behoeften van het grootkapitaal en van de mondiale machtscentra. Ondanks alle problemen die zich stellen, proberen de laatste de opkomende landen te gebruiken om hen op alle mogelijke manieren in de een of andere vorm hun hegemonie op te dringen, ofschoon hun insluiting als “bondgenoten” – maar dan wel van “tweede rangorde” – niets anders dan het noodzakelijke gevolg hiervan moet zijn.

Ontwikkeling en onderontwikkeling

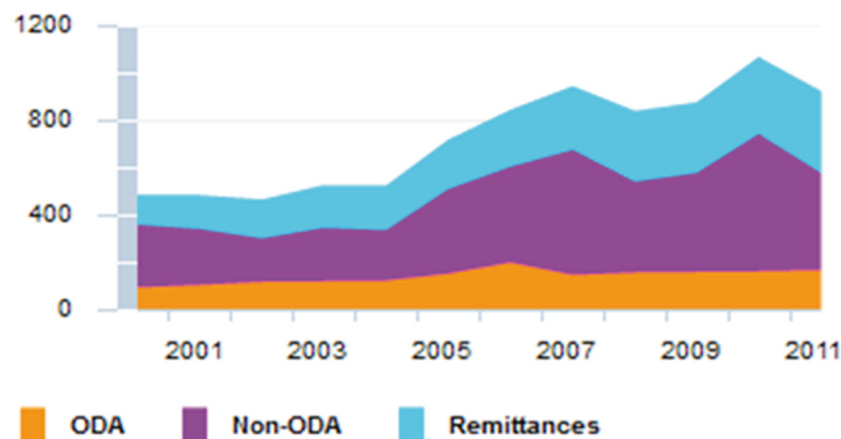
In deze ingewikkelde context blijkt de toestand van de arme onderontwikkelde landen in het bijzonder zeer ernstig te zijn, want ze moeten altijd met elkaar wedijveren en zich, onder verwijzing naar de onvoordelige situatie waarin ze zich bevinden, een zeer wrede en minder aangename behandeling laten welgevalen. Men kan stellen

Grafiek 2: Financiële stromen naar de ontwikkelingslanden volgens hun oorsprong, 2011.

Bron: OECD, ‘Better Policies for Better Lives’, www.oecd.org, 2013.

Grafiek 3: Tendensen van de financiële stromen in de richting van de ontwikkelingslanden, 2001-11.

Source: DAC statistics, gross disbursements, USD billion, constant 2011 prices, World Bank for remittances

Bron: OECD 2013, ‘Better Policies for Better Lives’, www.oecd.org

dat zij de grote verworpenen der aarde zijn, dat ze zich telkens in toenemende mate blootgesteld weten aan de strengste regels van de globalisering, hetgeen allemaal ver verwijderd is van de principes van speciale voorkeursbehandeling en van de ontwikkelingshulp die ooit in vorige eeuw in een of andere vorm de instrumenten van de verzoening waren.

De grote aanrader van de mondiale instellingen, oftewel hun “magische” frase die, naar men mag aannemen bedoeld is om de ingewikkelde gevallen op te lossen, luidt: “Wees competitief!”, wat neerkomt op het invoeren van de ijzeren wetten van de markt met haar neoliberal functioneren, om zo, zonder verder nog om te zien, de vorige principes te kunnen verlaten. Kan men op die manier de diepe

Tabel 4: Grondstoffenprijzen op de wereldmarkt, 2000-12.

Jaarlijkse procentuele variatie in US\$ per vat.

	2010	2011	2012	2000-12	2005-12
Alle producten	26	29	-3	10	10
Metalen	48	14	-17	10	10
Voedingswaren	11	20	-2	7	8
Dranken (a)	14	17	-19	7	8
Agrarische grondstoffen	23	23	-13	3	4
Energie	26	36	1	12	11
Pro memoriam: Bruto olieprijs in US\$ per vat (b)	79	104	105	60	79

(a) Inclusief koffie, cacaobonen en thee.

(b) Gemiddelde van Brent, Dubai en West-Texas.

Bron: OMC, Comunicado de Prensa, 2013. 'El Comercio mantendrá niveles discretos en 2013, tras el débil crecimiento registrado en 2012, debido a que las economías europeas siguen afrontando problemas'. 10 de abril de 2013.

sporen uitwissen die door uitbuiting, afhankelijkheid en structurele misvormingen werden nagelaten, enkel maar door deze intentieverklaring zonder het verstrekken van enige hulp?

Van welke hulp kan men spreken wanneer men bij voorbeeld spreekt van de zogenaamde ontwikkelingshulp (*Ayuda al Desarrollo*, AOD) waarmee bijna geen resultaten werden geboekt en die in gevallen van nood alleen maar uit het geven van hulp met een humanitair karakter bestaat? En dat die ontwikkelingshulp in vele gelegenheden zelfs niet eens wordt verkregen wegens het niet nakomen van de aangegane compromissen? Het geval van Haïti spreekt voor zichzelf; zes maanden na de aardbeving die het land in januari 2010 heeft getroffen, was enkel maar 98 miljoen dollar van de 500 miljoen dollar die het Fonds voor de wederopbouw had beloofd, gestort (Banco Mundial, juli 2010). Op dit ogenblik is praktisch iedereen de verschrikkelijke situatie waarin de inwoners zich nog altijd bevinden, vergeten.

In het algemeen is het compromis dat door de rijke landen was aangegaan om tijdens de zogenaamde *United Nations Decades* eveneens 1 procent van hun Bruto

Nationaal Product (BNP) aan ontwikkelingshulp te besteden, in de vergeetput beland. Het is vandaag nu zo dat in 2011 enkel Zweden en Noorwegen als donerende naties aan hun verplichtingen hebben voldaan, zoals men in de volgende *Tabel 3* kan zien en waaraan men ook kan aflezen dat de ontwikkelingshulp de tendens heeft af te nemen, wat men tevens ook kan aflezen aan de *Grafiek 2* en de *Grafiek 3*, wat dan weer tegelijkertijd de toenemende invloed van het privékapitaal verklaart.

Men zou ook kunnen argumenteren dat vele van deze landen gezamenlijk in een gunstige conjunctuur zijn beland en dit dankzij de verbetering die de prijzen van grondstoffen de laatste tijd hebben gekend, hier in elk geval voor die producten die op hun beurt gunstige resultaten voor de buitenlandse rekeningen hebben opgeleverd en die voor het aandikken van de monetaire reserves hebben gezorgd. Dat kan men met zekerheid vaststellen aan de hand van *Tabel 4* waaruit tevens blijkt dat de toestand zich vanaf 2012 verslechterde, hetgeen voor een aantal goederen nog het meest opmerkelijk is.

Het belangrijkste is ongetwijfeld dat het conjuncturele karakter van deze bonanza

in het algemeen in neerwaartse richting gaat als gevolg van een relatieve daling van de vraag naar deze producten en van de ontwikkeling van substitutieproducten, dit in nauwe samenhang met de technisch-wetenschappelijke vooruitgang die inmiddels heeft plaatsgevonden en wat dan telkens weer tot het verminderen van de inputs heeft geleid. Het meest karakteristieke aan de prijzen van deze goederen is hun opmerkelijke instabiliteit en ze zijn daarbij meestal ook nog eens onderhevig aan speculatieve golfbewegingen waardoor ze de kwetsbaarheid van de producerende landen nog meer hebben verhoogd.

Van de andere kant vertoont de productieve structuur van deze landen een reeks structurele misvormingen die ertoe hebben geleid dat ze van een of meer producten met een lage toegevoegde arbeidswaarde afhankelijk zijn, waardoor hun resultaten en hun mogelijkheden om zich internationaal in te schakelen beperkt zijn en waardoor zij op een haast absolute wijze voorwerp van de wisselvalligheden van de markt en van de activiteiten van de transnationale ondernemingen zijn geworden die op brutale wijze hun rijkdommen plunderen.

Hoe kunnen deze landen een betere inschakeling in de internationale economie verkrijgen en op grond van welke voorwaarden en zonder externe druk te ondergaan?

Het gaat ongetwijfeld om een erg moeilijke vraag om die zo maar te beantwoorden wanneer zich terzelfder tijd diverse problemen van economische, politieke en sociale aard stellen die samenkomen in het bijna vergeten concept van onderontwikkeling dat de onmogelijkheid uitdrukt om zich te ontwikkelen zonder eerst diepgaande hervormingen door te voeren die moeten toestaan om op een adequate wijze vooruitgang te boeken en om op een actieve wijze in een wereld te kunnen participeren die door de brutaalste vormen van concurrentiestrijd wordt gekarakteriseerd.

In deze toch zo zwakke en weinig competitieve landen zoals die in Afrika ten zuiden van de Sahara en die van Centraal Amerika, zijn er grondstoffen waarnaar de komende jaren steeds meer vraag zal komen, mocht onder andere het huidige irrationele consumptiepatroon worden voortgezet. Het lot van het zwarte continent, dat “zo rijk en zo arm” is, spreekt voor zichzelf, omdat het een onschatbare voorraad van deze zo onmisbare grondstoffen, zoals water of biosfeerreserves, herbergt, terwijl miljoenen personen er honger lijden en sterven wegens een gebrek aan hulp en medicijnen.

Er bestaat geen twijfel over dat deze landen een spoedeisende behoefte aan interne veranderingen en integrerende bondgenootschappen hebben die hen moeten toestaan om hun mogelijkheden te ontbolsteren en die voor meerdere gerelateerde acties kunnen worden ingezet, onder meer voor het bereiken van een betere sociale cohesie, voor het voeren van de strijd tegen corruptie en tegen het wegkapen van de hogergeschoolden, voor het organiseren van een onderwijs van hogere kwaliteit en voor het verlenen van massieve hulp, wat dan weer moet samengaan met een grote steun vanuit de internationale gemeenschap en van de internationale instellingen. Dat is echter zeer moeilijk af te dwingen gezien de huidige omstandigheden die door de neoliberale globalisering worden gekenmerkt.

Alles hangt hier op zijn beurt weer af van het bereiken van een solidere economische basis, iets wat op onnoemelijke hindernissen botst, waardoor weer een vicieuze cirkel vol van toestanden ontstaat die met elkaar dan weer onderling verbonden zijn en die daarom veelal spoedeisende, realistische en grondige oplossingen vereisen. Deze moeilijkheden hebben zich daarentegen verergerd gezien de penibele situatie waarin de wereld zich de dag van vandaag bevindt.

We mogen niet vergeten dat de onrechtvaardigheid van al de problemen die erdoor worden veroorzaakt, ons allemaal aangaan, vooral in een wereld die steeds meer globaliseert, wat dan in de een of andere vorm weer zijn gevolgen voor alle landen heeft. Daaruit zou men de noodzaak mogen concluderen om het nemen van gezamenlijke acties te bepleiten waarin dan de internationale instellingen eveneens een grotere, actievere rol zouden moeten kunnen spelen.

Men kan tevens vaststellen dat de ongelijkmatige ontwikkeling een kenmerk is die aan het kapitalistisch systeem inherent is, dus dat de ongelijkheid in de wereld er het bijzonder ernstige resultaat van is dat ons allen aangaat, en dat het moment er nu aan dreigt te komen dat indien dit geleidelijk aan zo doorgaat, dit ook ten nadele van de rijken zal gaan wegens de inkrumping van de markten en de mogelijkheid van het uitbreken van reeksen van sociale conflicten. Dat is een gevolgtrekking die we ons ter harte moeten nemen en dat we er ons van bewust moeten zijn om effectieve en dringende acties te ondernemen. Het is nu de hoogste tijd omwille van zowel humanitaire redenen als omwille van het redden van de elementaire overlevingskansen van de mensheid.

Andere cruciale thema's

Direct geassocieerd met de precare situatie waarin een belangrijk deel van de mondiale bevolking leeft en met de buitengewone onrechtvaardigheid die zowel in de landen zelf als op internationaal niveau overheerst, hebben zich onnoemelijke problemen voorgedaan die telkens weer onze bijzondere aandacht verdienen en die de realiteit waarin de wereldgemeenschap leeft, uitermate compliceren.

Voor velen wordt het dagelijks leven steeds meer door honger, ziektes en een gemis aan kansen gekarakteriseerd, hetgeen talrijke reacties uitlokt waarvan er vele zijn die uit wanhoop voortkomen, zoals delinquentie, prostitutie en de verkoop van organen, om hier maar enkele voorbeelden te noemen, en die tevens in vele lagen van de wereldgemeenschap tot een toenemend *verlies van waarden* hebben geleid.

Een dergelijke situatie maakt het voor groepen van gewetenloze personen mogelijk om dergelijke ernstige wantoestanden uit te buiten en de ellende te gebruiken voor het ontwikkelen van eindeloze reeksen van gevaarlijke gedragingen waarin onder de sociale plagen de mensenhandel, in het bijzonder die in kinderen, opvalt, en daarbij ook de handel in verdovende middelen en de groeiende georganiseerde misdaad.

De ongelijkheid veroorzaakt tevens een versterking van de *migratiestromen* wat onder andere door economische oorzaken kan worden verklaard. Niet voor niets spreekt men van het recht van mensen om niet te emigreren, echter wel op voorwaarde dat er voldoende adequate bestaansmogelijkheden in hun respectieve thuislanden voorhanden zijn.

De migranten worden daarbij ook nog eens geconfronteerd in de migratielanden met een verstrenging van de immigratieregels die de illegale emigratie tegengaan en die al zovele levens hebben gekost.

In het huidige tijdsgewricht waarin de *gesel* van de *werkloosheid* op een bijzondere wijze de wereld treft, gaat het erom om het zeer strenge immigratiebeleid van de rijke landen te rechtvaardigen met het argument van de noodzaak de jobs in de eerste plaats aan de lokale bevolking te garanderen. Terwijl in een groot aantal gevallen de bedrijven erin slagen om hun kosten te doen dalen en overeenkomstig hun winsten te doen stijgen met behulp van geïmmigreerde bevolking die bereid is om arbeids- en salarisvoorwaarden te aanvaarden waarvoor de lokale bevolking graag wil passen.

De belangrijke aanwas van de migratie kan men vaststellen in de opmerkenwaardige toename van het belang van de *geldoverboekingen* in het totaal van de financiële stromen die, zoals men in *Grafiek 3* kan

zien, in de richting van de landen van herkomst gaan. Niet weinig landen, zoals die uit de Cariben en Centraal Amerika, rekenen op deze hulp als praktisch de belangrijkste bron van hun deviezeninkomsten die uit het buitenland komen en die ten andere weer de grote mate van hun instabiliteit aantonen, zoals zich dat andermaal manifesteerde tijdens de crisis die in de Verenigde Staten in 2008 was ontstaan en die in het bijzonder de kwetsbare sociale groepen had getroffen.

Als onderdeel van de mondiale problemen stelt zich ook de *toegankelijkheid van de hulp* die urgent zou moeten worden verstrekt omdat die miljoenen menselijke wezens betreft; en dat moet niet uitmonden in een toestand waarbij beknipteling, krenterigheid en herverdeling telkens aan de orde komt. De voedselonzeekerheid en het overlijden aan behandelbare ziektes wegens het ontbreken van medicijnen zijn hiervan treurigstemmende en duidelijke voorbeelden.

De irrationaliteit van het systeem en het ongediscrimineerd opmaken van de hulpbronnen drukt zich op een nogal bijzondere wijze uit in zich opstapelende *ecologische problemen* waarmee men te maken heeft, zonder dat zich dat echter in de waardebeoordeling ervan uitdrukt, dus niet voorbij de afgestoken vertogen gaat, én in de concrete intenties voor het streven naar adequate oplossingen voor dergelijke ernstige toestanden, iets wat door het mislukken van de onderhandelingen over het verbeteren van het Protocol van Kyoto wordt aangetoond.

Wat zal er met ons en met de nieuwe generaties gebeuren gezien het hier geschilderde panorama? Ongetwijfeld is het moeilijk om hierop een antwoord te geven, maar er bestaan nog vrije opties, ofschoon het nemen van maatregelen een dwingende noodzaak is. Het belangrijkste is urgente, realistische en doelmatige acties ondernemen waarin allen op de een of andere manier participeren. Daarom moeten we beginnen met een diepgaand inzicht in deze werkelijkheid te verwerven, niet om er van verbazing van achterover te vallen, maar om – eenieder op zijn eigen niveau en volgens zijn eigen mogelijkheden – ze op een adequate en samenhangende wijze tegemoet te kunnen treden. De opvoeding moet hierin in een meer uitgebreide vorm een essentiële rol gaan spelen.

De perspectieven

Sinds de crisis van 2008, die zich misschien als geen andere internationaliseerde, hebben zich, zoals we hebben kunnen zien, talloze twijfels en vragen, speciaal hier ten aanzien van de onzekerheid en de verziekkende contradicties over de toekomst van de wereldeconomie, aangediend.

Er wordt veel gedebatteerd over het karakter van de mondiale crisis, haar oorzaken enz., en de genomen maatregelen om er het hoofd aan te bieden. Hetgeen daarna dan duidelijk resulteerde in het bereiken van een overeenstemming over het leggen van “pleisters” die men bij wijze van kalmerende signalen aan de markten verstrekke, maar wel zonder dat het de bedoeling was om aan de werkelijke oorzaken ervan

te raken. Die oorzaken zijn de deregulering en het loslaten van controle die het gevolg zijn van de instrumentalisering van de neoliberale economische politiek die een buitensporige macht aan de rol van de markt en de speculatie had toebedeeld. Er staan vandaag buitensporige belangen op het spel, die hoofdzakelijk met het traditionele grootkapitaal verbonden zijn en die alle hervormingen tegenwerken.

Hetgeen wél zeker is, is dat we in een bijzonder complexe tijd leven die door trage groei in de traditionele machtscentra wordt gekarakteriseerd en die bovendien serieuze onevenwichten vertoont, zoals dat in de periferie van Europa het geval is, en dat we tegenwoordig met betrekking tot de economische modellen naar het recept van China, waarin wordt gemikt op een stijging van de export, een zekere vermoeidheid kunnen opmerken, hetgeen het internationale panorama nog meer compliceert.

In dit verband spreekt men van de mogelijkheid van een nieuwe ineenstorting van de economieën van de belangrijkste landen, ook de “W-crisis” geheten. Deze sombere perspectieven kan men bijvoorbeeld aantreffen in de vooruitzichten die door gereputeerde specialisten van het IMF worden gemaakt. Terwijl bijna alle vooruitzichten voor de nabije toekomst naar beneden zijn bijgesteld, hetgeen wordt getoond in *Tabel 5*.

Ongetwijfeld gaat het hier om een bijzonder gecompliceerde situatie waar economische, politieke en sociale vraagstukken samenkomen en waar zeer goed

Tabel 5: De wereldeconomie: de huidige toestand en de perspectieven: de belangrijkste actoren.

			Prognoses		Verskil met prognoses van de WEO van januari 2013	
	2011	2012	2013	2014	2013	2014
Productie in de wereld	4,0	3,2	3,3	4,0	-0,2	0,0
Ontwikkelde economieën	1,6	1,2	1,2	2,2	-0,1	0,1
Verenigde Staten	1,8	2,2	1,9	3,0	-0,2	-0,1
Euro-zone	1,4	-0,6	-0,3	1,1	-0,2	0,0
Duitsland	3,1	0,9	0,6	1,5	0,1	0,0
Frankrijk	1,7	0,0	-0,1	0,9	-0,4	0,0
Italië	0,4	-2,4	-1,5	0,5	-0,4	0,0
Spanje	0,4	-1,4	-1,6	0,7	-0,1	-0,1
Japan	-0,6	2,0	1,6	1,4	0,4	0,7
Verenigd Koninkrijk	0,9	0,2	0,7	1,5	-0,3	-0,3
Canada	2,6	1,8	1,5	2,4	-0,3	0,1
Andere ontwikkelde economieën	3,3	1,9	2,5	3,4	-0,3	0,1
Opkomende economieën en landen in ontwikkeling	6,4	5,1	5,3	5,7	-0,2	-0,1
Sub-Sahara Afrika	5,3	4,8	5,6	6,1	-0,2	0,4
Zuid-Afrika	3,5	2,5	2,8	3,3	0,0	-0,8
Latijns Amerika en de Cariben	4,6	3,0	3,4	3,9	-0,3	0,0
Brazilië	2,7	0,9	3,0	4,0	-0,5	0,1
Mexico	3,9	3,9	3,4	3,4	-0,1	-0,1
Gemeenschap van Onafhankelijke Staten	4,8	3,4	3,4	4,0	-0,4	-0,1
Rusland	4,3	3,4	3,4	3,8	-0,3	0,0
Zonder Rusland	6,1	3,3	3,5	4,6	-0,8	-0,1
Economieën in ontwikkeling in Azië	8,1	6,6	7,1	7,3	0,0	-0,1
China	9,3	7,8	8,0	8,2	-0,1	-0,3
India	7,7	4,0	5,7	6,2	-0,2	-0,1
ASEAN-5 (1)	4,5	6,1	5,9	5,5	0,3	-0,2

Centraal en Oost-Europa	5,2	1,6	2,2	2,8	-0,3	-0,4
Midden-Oosten en Noord-Afrika	3,9	4,7	3,1	3,7	-0,3	-0,1

Bron: FMI, Perspectivas de la economía mundial, abril de 2013.

(1) Filippijnen, Indonesië, Maleisië, Thailand en Vietnam.

gedefinieerde belangen voorrang hebben. Die weigeren om veranderingen die tegen het maken van miljoenenwinsten gericht zijn, door te voeren, hoewel die zoveel complexe problemen veroorzaken en aan de basis van de crisis lagen.

De vraag die zich opdringt, is: moeten we met gekruiste armen passief zitten hopen dat de situatie in de wereld zich verergert en daarmee de toekomst van de mensheid in de weegschaal werpen? Klaar en duidelijk neen! We moeten ons scholen in de actie, hetgeen bij voorkeur betekent dat we de gunstige veranderingen die zich onvermijdelijk moeten ontwikkelen, moeten aansturen en andermaal de personen en instellingen van goede wil in deze richting sensibiliseren.

Bij wijze van conclusies

De toestand van de internationale economie is zeer complex en gevaarlijk geworden. De wereld stond immers op het punt om ten onder te gaan tijdens het barsten van de speculatieve zeepbel die van een ongekende omvang was en die moeilijker dan de initiële vastgoedcrisis te beheersen was wegens de inadequate manier van managen ervan en wegens de enorme onevenwichten die zich in de centra van de wereldmacht en in de wereld in het algemeen hadden opgehoopt. Door de oncontroleerbare financiële globalisering konden de gevolgen ervan zich in dit verband meteen in enkele seconden tijd praktisch over de hele wereld verspreiden.

Deze situatie is nog altijd veel gevaarlijker wegens de reeksen van mondiale problemen waaraan men het hoofd moet bieden, en die vooral met de milieuproblematiek en de ernstige conflicten van sociale aard te maken hebben en die een ernstige verslechtering van de waardepatronen met hun ongekende consequenties voor een

belangrijk deel van de wereldgemeenschap tot gevolg heeft gehad.

Gezien deze context blijft de toestand van de armere landen en hun bevolking nog altijd zeer kritiek, terwijl miljoenen mensen van honger of van behandelbare ziektes sterven zonder uitzicht te hebben op een betere toekomst en dit los van de krachtsinspanningen die men zich getroost. De wanhoop is van alledag en wordt aan de nieuwe generaties doorgegeven.

De wereld is ervan overtuigd dat we moeten veranderen en wel te beginnen door het zich bewust worden van deze realiteiten door alle personen en instellingen die op de een of andere wijze kunnen bijdragen aan het zoeken naar een oplossing voor de acute problemen. Het is het ogenblik voor het afsluiten van voordelige allianties en integratie ten voordele van een betere wereld die iedereen verdient.

Het gaat ten slotte om de overleving van de mensheid – en de tijd dringt.

(Vertaling: André Mommen)

Geraadpleegde literatuur:

Banco Mundial 2010, 'Haití: Banco Mundial exhorta a donantes a cumplir con sus compromisos', 14 Julio.

Banco Mundial 2012, 'Informe sobre el desarrollo mundial', Panorama General.

Banco de Pagos Internacionales de Basilea (BIS) 2013, 'Aspectos más destacados de las estadísticas internacionales del Banco Internacional de Pagos de Basilea', 18 de marzo.

Berzosa, Carlos 2002, *Los Desafíos de la economía mundial en el siglo XXI*, Madrid: Nivola libros Ed.

BIS 2012, 'Foreign exchange derivatives by instrument, counterpart and currency', diciembre.

'China se adueña de EE UU' 2012, 2 de julio. www.actualidad.com.

Comisión Económica para América Latina (CEPAL) 2011-2012, 'Panorama de la inserción internacional de América Latina y el Caribe'.

'DAC Members. Net official development assistance in 2011' 2012, *Yearbook*. www.oecd.org/dac/stats.

Diez, Pablo 2013, 'La economía China sigue su desaceleración por la caída de las exportaciones', ABC. 15 julio. www.abc.es/economia.

Fondo Monetario Internacional 2013, 'El crecimiento económico de América Latina repuntará en el 2013', *Perspectivas económicas regionales, Boletín FMI*, 6 de Mayo.

Fondo Monetario Internacional 2013, 'Perspectivas de la economía mundial', abril.

Fondo Monetario Internacional 2013, 'Informe Anual 2012. Trabajando juntos para apoyar la recuperación mundial', abril.

Helbling, Thomas 2013, *Boletín FMI*, 16 de abril, *Perspectivas de la economía mundial*. 'Gracias a las políticas adoptadas mejoran las perspectivas de la economía mundial', Departamento de Estudios del Fondo Monetario Internacional.

Hidalgo Gallo, Rosibel 2011, 'El comercio internacional, ¿Recuperación o recaída?', *Argenpress*, Info, 24 mayo.

El Orden Mundial 2013, 'El orden mundial en el siglo XXI. Intentando comprender

como funciona el mundo', 26 marzo. www.elordenmundial.wordpress.com,

Organización Mundial de Comercio (OMC) 2012, Informe del Comercio Mundial, *Comercio y políticas públicas: Análisis de las medidas no arancelarias en el siglo XXI*.

Muñoz Ocaña, Yolanda y Torres Jiménez, Mercedes 2012, 'Análisis de la ayuda oficial al desarrollo para servicios sociales básicos en el siglo XXI', *Estudios de economía aplicada*, vol. 30, nr. 3, diciembre (Asociación Internacional de Economía Aplicada).

OECD 2013, 'Better policies for better lives', www.oecd.org

OMC 2013, 'El comercio mantendrá niveles discretos en 2013, tras el débil crecimiento registrado en 2012, debido a que las economías europeas siguen afrontando problemas', Comunicado de Prensa, 10 de Abril.

Puerta Rodríguez, Hilda Elena 2004, 'Los grandes dilemas de la economía internacional', Argenpress, Buenos Aires, Argentina, 2 Marzo.

Puerta Rodríguez, Hilda Elena 2011, 'Implicaciones de la situación actual de la economía mundial para América Latina', Publicación electrónica en el sitio web de Radio Habana Cuba.

UNCTAD 2012, 'Towards a New Generation of Investment Policies', *World Investment Report*.